

STRATEGISCHE VISIE
2021-2024

DRENTS ARCHIEF

VAN
COLLECTIE
NAAR
CONNECTIE

INHOUD

1 DRENTS ARCHIEF 5

- 1.1 Missie 7
- 1.2 Visie 7
- 1.3 Doelen 7
- 1.4 Kernwaarden 8

2 AMBITIES 9

3 STRATEGIE 12

- 3.1 Het innovatieve archief 13
- 3.2 Het ondernemende archief 14
- 3.3 Het inclusieve archief 15

4 FOCUS 17

5 VOORWAARDEN 19

- 5.1 Personeel en organisatie 20
- 5.2 Huisvesting 20
- 5.3 Financiële middelen 21
- 5.4 Landelijk netwerk 21

VOORWOORD

Bij het schrijven van deze strategische visie staan we aan het begin van een nieuw decennium: de jaren '20 van de een-en-twintigste eeuw. Bij de vorige decenniumwisseling maakte Regionaal Historisch Centrum Drents Archief de omwenteling van een reguliere archiefdienst naar een meer publieksgerichte organisatie. We stelden onszelf ten doel een zo breed mogelijk publiek binnen onze muren kennis te laten maken met het archief. Terugkijkend op de jaren 2011 tot en met 2019 kunnen we concluderen dat we dat doel hebben bereikt, mede dankzij de ingrijpende 'vernieuwbouw' van ons historische pand naar een uitnodigend, multifunctioneel gebouw dat veel meer ingericht is voor het publieksconcept. Jaarlijks stapten duizenden bezoekers bij ons over de drempel en honderduizenden wisten ons te vinden via internet en social media. De laatste jaren hebben we ons doel wel bijgesteld: het streven naar zoveel mogelijk fysieke bezoekers moet gerelateerd zijn aan onze collectie. Kwaliteit gaat boven kwantiteit. Dat betekent ook dat we onze collectie centraal blijven stellen: onze archieven zijn de basis, publieksactiviteiten volgen daaruit.

Onze voorgaande strategische visie 2017–2020 ‘E+I=DNA’ benoemde de combinatie van onze informatiefunctie (i) met onze erfgoedtaak (e) als onze basis, ons DNA. Met de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en niet in de laatste plaats alle ontwikkelingen op archiefgebied die in de toekomst op ons afkomen, realiseren we ons nog meer dat de basis vooral in onze collectie ligt. En dat die collectie de sleutel vormt voor connectie met onze omgeving. Een succesvolle publieksgerichte erfgoedfunctie is niet mogelijk als die basis niet op orde is. De nadruk op onze analoge én digitale archieftaak zal daarom de komende jaren nog groter zijn dan voorheen. We dragen explicieter onze kennis en vaardigheden uit op het gebied van digitale archivering (e-depot) en bieden nadrukkelijker aan alle lagere overheden binnen Drenthe onze dienstverlening aan.

Die verbreding is des te noodzakelijker gebleken nadat het Rijk in 2018 aankondigde op termijn uit de Gemeenschappelijke Regelingen (GR) met alle Regionale Historische Centra (RHC’s) te stappen. De afgelopen periode is intensief geïnvesteerd in de relatie met niet alleen GR-partner Assen maar met alle Drentse gemeenten en is met name gebouwd aan een nauwe samenwerking op het gebied van het (Drentse) e-depot, waarbij we ons actief gesteund weten door de provincie. We hebben ons ten doel gesteld in de komende jaren voor meerdere Drentse gemeenten een e-depotvoorziening te leveren. Op landelijk niveau werken we nauw samen met de andere RHC’s, enerzijds om onderling specialistische (e-depot) kennis te delen

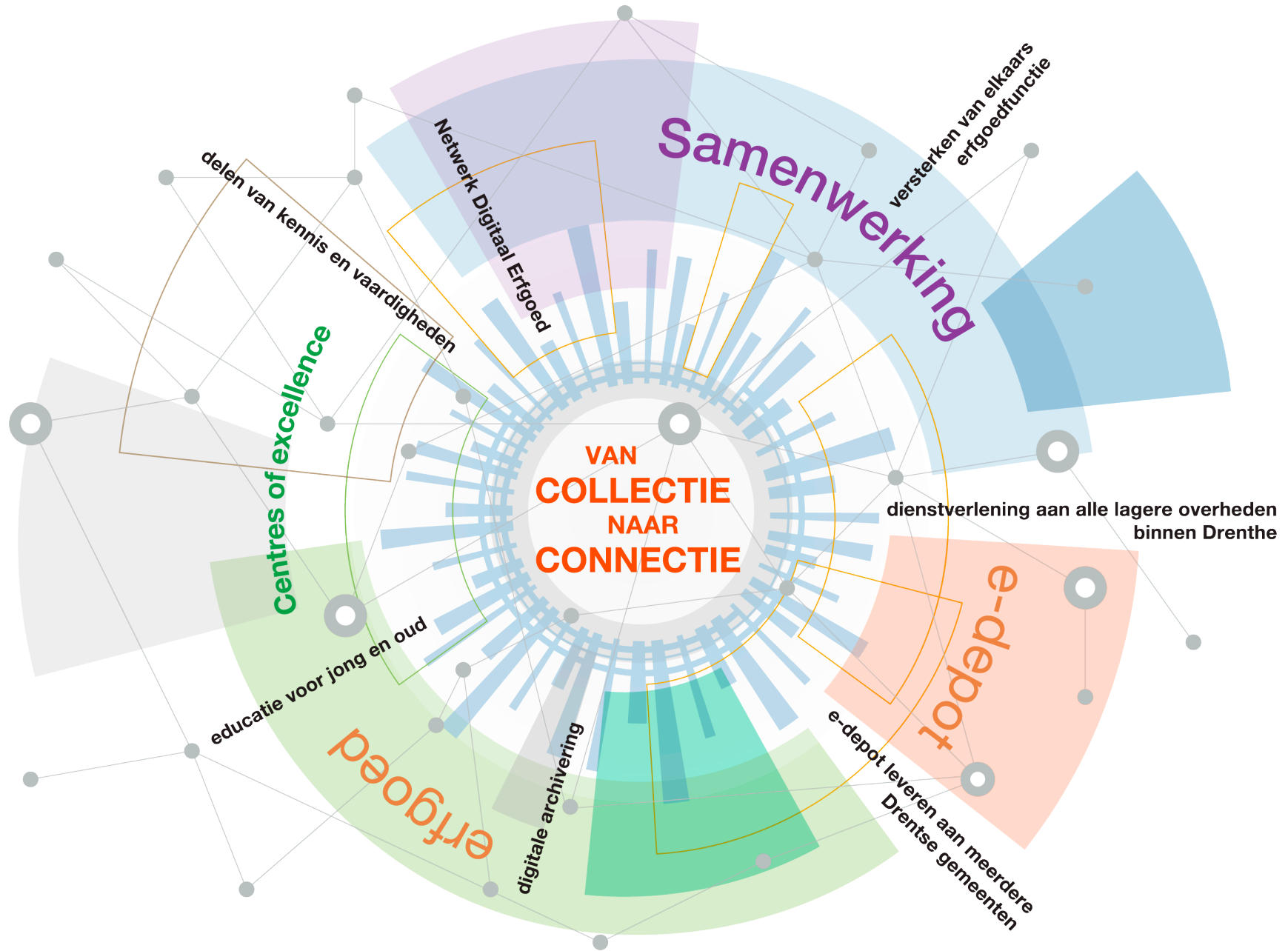
in *centres of excellence*, anderzijds om elkaars erfgoedfunctie te versterken in een landelijk netwerk, samen met het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE).

Vanuit onze erfgoedfunctie laten we een breed publiek kennismaken met onze collectie, waarbij educatie voor jong en oud één van de belangrijkste kernpunten is. Daarnaast blijven we een bijdrage leveren aan het culturele veld in de provincie Drenthe, met als uitgangspunt dat die bijdrage gelieerd is aan onze collectie.

Met de titel **Van collectie naar connectie** verwoorden we de verbinding die wij leggen met onze omgeving.

Maurice Hoogeveen, voorzitter
Corinne Rodenburg, directeur

In alles staat het Drents Archief voor connectie: op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau, met culturele partners, kennisinstellingen, scholen en opleidingsinstellingen, collega-archiefstellingen en met de individuele burger. Vanuit die connectie geven wij blijvend invulling aan onze maatschappelijke rol.

DRENTS ARCHIEF

Het Drents Archief is een Regionaal Historisch Centrum (RHC) dat grofweg twee hoofdtaken heeft. Enerzijds geven wij invulling aan de wettelijke taak om de archieven van onze partners – Gemeente Assen en het Rijk – te beheren en anderzijds vervullen wij een publieke taak om de schatten aan informatie die wij in onze depots bewaren voor een breed publiek toegankelijk te maken.

Aan de vooravond van diverse grote wijzigingen in het archiefbestel is het een goed moment om de strategische visie van het Drents Archief voor de komende jaren te herijken. Naar verwachting wordt in 2021 de nieuwe Archiefwet door het parlement behandeld. In deze herziening van de Archiefwet uit 1995 wordt o.a. de overbrengingstermijn teruggebracht van twintig naar tien jaar en gemeenten worden verplicht een archivaris aan te stellen. Vanzelfsprekend wordt in de nieuwe Archiefwet niet meer alleen uitgegaan van fysiek archief, maar is ook beheer, behoud en opslag van digitaal archief aan de orde.

De overgang naar digitale archivering is in volle gang. Digitalisering is niet langer het inscannen van fysieke documenten om ze o.a. online toegankelijk te maken, maar een digitaal archief begint met *archiving by design*. Dat houdt in dat duurzame toegankelijkheid al begint bij de start van het werkproces, en zelfs al bij het ontwerp van de informatiesystemen die het werkproces ondersteunen. Na overbrenging van het archief wordt het duurzaam beheerd en bewaard in het e-depot.

Sinds 2005 maakt het Rijk deel uit van de Gemeenschappelijke Regelingen (GR) die de RHC's hebben gesloten. In 2018 heeft het Rijk echter aangekondigd op termijn uit deze GR-en te zullen stappen. Vanaf dat moment zullen digitale rijksarchieven binnen de rijksinstellingen worden bewaard; analoge rijkscollecties die nu door de RHC's worden beheerd, blijven daar. Uittreding uit de GR heeft vooral consequenties voor de bestuursvorm van RHC's die slechts twee GR-partners hebben, zoals het Drents Archief. Voor alle RHC's geldt dat nieuwe samenwerkingsvormen en –afspraken moeten worden gemaakt met het Rijk voor de rijksarchief-taken die de RHC's blijven uitvoeren.

Het Drents Archief beraadt zich over de toekomstige bestuursvorm na uittreding van het Rijk uit de GR. Als de gemeente Assen de enige partner blijft, houdt de GR op te bestaan. Indien noch de provincie noch een andere Drentse gemeente toetreedt tot de GR moeten andere mogelijke oplossingen worden onderzocht, waaronder het zoeken van een privaatrechtelijke partner. Het Rijk is voornemens om in 2024 uit de GR te gaan, dus in de looptijd van deze strategische visie moeten daar besluiten over worden genomen. Aan de wens van het Rijk dat de RHC's hun positie in de regio versterken wordt door het Drents Archief al gewerkt door de samenwerking met gemeenten in het (Drentse) e-depot, evenals de reeds jaren-lange samenwerking met regionale partners in het culturele (erfgoed)veld.

De verdere digitalisering van het archief, alsmede de wijzigingen die de Archiefwet met zich meebrengt, bieden het Drents Archief de mogelijkheid zich te profileren als archiefexpert en –partner. Enerzijds door onze kennis en expertise van het e-depot, anderzijds doordat wij gemeenten kunnen faciliteren in de verplichte aanstelling van een archivaris. Het is onze ambitie om hierin aan de behoefte van de Drentse gemeenten te voldoen.

De verdergaande digitalisering van archieven alsmede de aangekondigde uittreding van het Rijk hebben geleid tot een nog nauwere samenwerking van de RHC's en de noordelijke RHC's in het bijzonder. We onderzoeken gezamenlijk de mogelijke toekomstige samenwerkingsvormen en –afspraken met het Rijk. Daarnaast realiseren we ons welke kansen het landelijk netwerk van RHC's ons allen brengt op het gebied van (digitale archief)kennis, maar ook op het gebied van het erfgoednetwerk.

1.1 MISSIE

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief vertelt het verhaal van Drenthe. Wij beheren de authentieke bronnen van overheden, particulieren en bedrijven in Drenthe. Via diverse activiteiten maken wij met deze bronnen de connectie met een breed publiek. Wij zijn specialist op het gebied van digitale archivering, bieden met het Drents e-depot duurzame digitale opslag voor alle Drentse lagere overheden en daarmee duurzame toegankelijkheid voor elke informatie- en rechtzoekende burger.

1.2 VISIE

Met informatie en diverse activiteiten over ons erfgoed bieden we jong en oud een andere blik op hun omgeving en leveren we een bijdrage aan hun maatschappelijke betrokkenheid. Door het vergroten van historisch besef en een betrouwbare informatie-uitwisseling bevorderen we burgerschap en sociale cohesie in de samenleving. We benadrukken de culturele waarde van erfgoed voor de Drentse inwoner. De basis van het Drentse erfgoed wordt gevormd door onze collectie authentieke bronnen die wij op deskundige wijze bewaren en toegankelijk houden 'tot in eeuwigheid' in onze analoge en digitale archiefdepots. Het Drents Archief in Assen is dé plaats waar dit unieke Drentse erfgoed bewaard en ontsloten moet blijven worden.

1.3 KERNDOELEN

Vanuit voorgaande missie en visie stelt het Drents Archief zich de volgende kerndoelen.

> Collectiebeheer

Het Drents Archief treedt op als professioneel beheerder van cultuurhistorische informatie in al haar verschijningsvormen (dossiers, kaarten, charters, kranten, foto's, films, geluidsopnamen en digitale bestanden) in de provincie Drenthe. Wij dragen zorg voor 11 strekkende kilometer archiefmateriaal, ruim 5,8 miljoen digitale records, 712.000 foto's, 12.000 kaarten, 7.500 films, 3.500 charters en 2.000 krantenleggers. Het is onze taak om deze collectie blijvend uit te breiden met waardevol Drents erfgoed om het verhaal van Drenthe in lengte van dagen te kunnen blijven vertellen. Om dit op verantwoorde wijze te kunnen doen stellen wij een nieuw collectie- en acquisitieplan 2021–2024 vast.

11
strekkende kilometer
archiefmateriaal

ruim **5,8**
miljoen digitale
records

3.500
charters

7.500
films

12.000
kaarten

712.000
foto's

2.000
krantenleggers

Het Drents Archief profileert zich als expert digitale archivering voor overheden in Drenthe. Wij willen Drentse lagere overheden ondersteunen bij de verbetering van hun informatiehuishouding, zodat de duurzame toegankelijkheid van hun digitale archieven zoveel mogelijk geborgd wordt. Daartoe bieden wij advies, begeleiding en toegang tot het e-depot. Met onze collectie en expertise faciliteren wij ook historische verenigingen, lokale en regionale musea en andere ketenpartners binnen en buiten de provincie Drenthe.

> **Publieksbereik**

Op basis van de Archiefwet en de beschikbare collecties faciliteert het Drents Archief vanuit een klantgerichte oriëntatie de rechtzoekende burger en andere onderzoekers in het beantwoorden van concrete vragen. Met het ontwikkelen en optimaliseren van digitale diensten verleidt het Drents Archief uiteenlopende publieksgroepen om actief gebruik te maken van zijn collecties. De collecties vormen tevens de basis voor diverse publieksactiviteiten en -evenementen waarmee het Drents Archief het verhaal van Drenthe vertelt.

> **Educatie**

Het Drents Archief biedt een divers educatief aanbod aan voor ruim 7.500 kinderen per jaar van basis- en voortgezet onderwijs. Voor het middelbaar beroepsonderwijs bieden wij een gecertificeerde leerwerk omgeving. Met universiteit en hogescholen wil het Drents Archief nadrukkelijker samenwerken op gebied van onderwijs aan studenten, onderzoeks- en stageplaatsen. Aan volwassenen bieden we educatie door middel van lezingen en collegereeksen.

1.4 KERNWAARDEN

De kernwaarden voor Regionaal Historisch Centrum Drents Archief zijn **authenticiteit, betrouwbaarheid, integriteit** en **toegankelijkheid**. Archieven zijn de getuigenissen van bestuurlijk, cultureel en intellectueel handelen en vormen de weerspiegeling van de samenleving. Ze bieden context en zijn van belang voor een transparante en op democratische beginselen gestoelde overheid. Door de digitale ontwikkelingen is de blik van burgers op de wereld verruimd maar tegelijkertijd wordt steeds nadrukkelijker gezocht naar connectie met het lokale, regionale en nationale verleden. Historische informatie over de woonomgeving ondersteunt de vorming van de eigen identiteit van burgers. Zij kunnen aan de hand van beschikbare historische bronnen kennismaken van het handelen van de eigen familie of van gebeurtenissen in de leefomgeving. Zo worden ze in staat gesteld om context te geven aan hun eigen leven en de plek waar ze wonen. Dit is een belangrijk gegeven voor participatie in de samenleving. *Van collectie naar connectie.*

2 AMBITIES

Binnen de kerndoelen Collectiebeheer, Publieksbereik en Educatie hebben we ambities opgesteld. Wat verwachten onze stakeholders, wat verwacht de Drentse samenleving, welke verwachting hebben we zelf en wat is realistisch voor de komende beleidsperiode?

Voor de periode 2021–2024 heeft Regionaal Historisch Centrum Drents Archief de volgende ambities:

- > Het Drents Archief wil, als belangrijkste beheerder van historische informatie in Drenthe, zo veel mogelijk mensen kennis laten maken met het Drentse erfgoed. Wij willen het verhaal van Drenthe voor een breed publiek zichtbaar maken met een geïntegreerd, aansprekend informatieaanbod uit onze papieren en digitale archieven. Sprekend voorbeeld is het unieke en authentieke archief van de Maatschappij van Weldadigheid dat Drents Archief beheert en in staat stelt het verhaal van de voorouders van een miljoen Nederlanders te vertellen. Ook de komende jaren werken we aan de verdere ontsluiting en publiekspresentatie van dit archief in woord en beeld.
- > We presenteren ons nadrukkelijker als regionaal erfgoedcentrum. In de voorliggende beleidsperiode breiden wij het Geheugen van Drenthe uit met verhalen uit de Drentse gemeenten, digitale artikelen uit het tijdschrift Waardeel en de Nieuwe Drentse Volksalmanak; alle informatie wordt onderling met elkaar verbonden zodat een integraal Verhaal van Drenthe ontstaat.
- > Behalve het Verhaal van Drenthe in woord brengen we het Drentse erfgoed ook voor een breed publiek in beeld met onze online beeldbank. Door recente wetgeving rond auteursrecht en privacy hebben we veel beeldmateriaal offline moeten zetten. Er moet eerst veel werk verzet worden om rechten uit te zoeken en te regelen, voordat de Drentse samenleving weer online gebruik kan maken van dit collectieve geheugen in beeld. In de voorliggende beleidsperiode willen we dit zoveel mogelijk realiseren. Daarnaast biedt de omvangrijke provinciale fotocollectie die eind 2018 rechtenvrij is overgedragen aan het Drents Archief een prachtig overzicht van Drenthe in de tweede helft van de twintigste eeuw; de komende jaren willen we deze collectie met hulp van de provincie ontsluiten en toegankelijk maken.
- > Door onze collectie steeds op innovatieve manieren te presenteren houden we de connectie met jongere doelgroepen. We bouwen onze educatieve programma's verder uit op basis van het augmented reality-concept van het Oorlogsdagboek van Drenthe, dat is ontwikkeld in het kader van 75 Jaar Vrijheid in Drenthe.
- > In een tijd waarin informatie steeds vluchtiger wordt, bewaart het Drents Archief de (soms eeuwenoude) originelen. Maar ook voor 'digital born' archieven zorgt het Drents Archief voor duurzaam beheer en ontsluiting, zodat de informatie voor vele generaties ná ons toegankelijk blijft. Als partner voor overheden in Drenthe willen wij zorgdragen voor de borging van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van hun (digitale) archieven, zowel vanuit het oogpunt van de recht- en bewijszoekende burger als vanuit het historisch perspectief. In deze nieuwe beleidsperiode ontwikkelt het Drents Archief een eigen e-depot dat naast of in plaats van het landelijk e-depot kan worden gebruikt voor duurzame digitale opslag van archieven van provincie, gemeenten en overige instellingen. Wij pakken onze expertrol op het gebied van (digitale) archivering en sluiten verschillende Drentse gemeenten aan op het e-depot. Behalve voor GR-partner Assen beheren wij op basis van een dienstverleningsovereenkomst vanaf medio 2020 voor de gemeente Tynaarlo het analoge en digitale archief; naar dit voorbeeld willen we voor meer Drentse gemeenten het archiefbeheer uitvoeren. Hiermee tonen we ondernemerschap en versterken we onze rol in de regio.

- > Naast de herinrichting en daarmee capaciteitsuitbreiding van ons kaartendepot onderzoeken we samen met de provincie de mogelijkheid tot het realiseren van een nieuw gezamenlijk archiefdepot. Daarmee willen we de aanwas van analoge archieven die de komende tien jaar nog aan ons zullen worden overgedragen, het hoofd kunnen bieden.
- > Het Drents Archief fungeert als partner voor het culturele veld en bevordert educatie en participatie in Drenthe, waarbij we nauw samenwerken met Stichting Kunst & Cultuur (K&C) Drenthe. Mede dankzij hun door de provincie gesteunde programma Culturele Mobiliteit worden vele Drentse leerlingen in staat gesteld een bezoek te brengen aan het Drents Archief. Met 7.500 leerlingen die per jaar één van onze educatieve programma's komen volgen, bereiken we de grens van de fysieke mogelijkheden van ons gebouw. Verdere groei vindt voornamelijk plaats door het aanbieden van lesprogramma's op locatie.
- > Het Drents Archief fungeert als kenniscentrum voor meertaligheid (Nedersaksisch, Drentse streektaalen) en beheert de Drentse bibliotheekcollectie. Wij bewaren tevens de complete collectie Kocks, waarvan (slechts) een deel in het Woordenboek van de Drentse Dialecten is opgenomen. Onze connectie met het Huus van de Taol wordt in de komende periode bekrachtigd door de uitvoering van enkele gezamenlijke projecten.

3 STRATEGIE

Voor het uitdragen van onze visie en missie en het bereiken van onze doelen profileert het Drents Archief zich als een:

- > Innovatief archief
- > Ondernemend archief
- > Inclusief archief

Daarbij houden wij vast aan onze kernwaarden: authenticiteit, betrouwbaarheid, integriteit en toegankelijkheid.

3.1 HET INNOVATIEVE ARCHIEF

Het Drents Archief past zijn activiteiten aan om de hedendaagse en toekomstige uitdagingen aan te gaan. Door het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en het benutten van opkomende technologieën, zoeken we nog meer de connectie met onze omgeving: archiefvormers, informatiezoekers, partners, geïnteresseerde burgers. Wij bieden niet langer alleen onze historische bronnen, wij bieden verbindende schakels.

Bijna tien jaar geleden startten we onder de noemer 'Drents Archief 3.0' met de digitalisering van onze collectie. Veel geraadpleegde en bijzondere archiefstukken werden ingescand, gemetadateerd en ontsloten. Databases zoals annodrenthe, alledrenten, het geheugen van drenthe, alle kolonisten, etc. boden geïnteresseerde burgers en onderzoekers de toegang tot onze collecties.

Inmiddels gaat digitale archivering veel verder dan het digitaliseren van fysieke archiefstukken. Het nieuwe digitale archief is 'digital born': informatie die uitsluitend digitaal is gemaakt en opgeslagen. Dit archief is afwijkend van de bestaande archiefpraktijk. Het gaat niet meer om acquisitie, beheer & behoud, inventarisatie, digitalisering en ontsluiting van fysieke documenten. Digitale archivering gaat uit van veel meer dan informatie in een document format, zoals mixed media content (bijv. websites), datasets, computer programma's, records. En het zorgt ervoor dat al die informatie kan worden

geselecteerd, bewaard, ontsloten en gelinkt. Daarmee heeft informatie niet langer individuele waarde (zoals in een opzichzelfstaand document), maar digitale informatie krijgt waarde op een hoger aggregatieniveau. Het archief maakt de overgang van een individueel historisch 'star' artefact naar vloeiende, conceptueel verbonden data. Met overigens alle volgens regelgeving opgelegde beperkingen qua openbaarheid, privacy, beeldrecht, etc.

Het Drents Archief moet en wil zich verder ontwikkelen om zeker te stellen dat digitale bronnen voor altijd worden bewaard en door iedereen kunnen worden geraadpleegd. We maken de stap van 'digitale simulatie van het fysieke document' naar een innovatief digitaal archief door 'archiving by design'.

Zowel bij ons (digitale) collectiebeheer voor onszelf en onze partners als voor onze publiekspresentaties zetten we in op nieuwe technologieën, zoals e-depot, linked open data, algoritmes, kunstmatige intelligentie, automatische handgeschreven tekstherkenning en transcriptie, machine learning, virtual reality, augmented reality.

We gebruiken informatietechnologie om onze organisatie te sturen. Zoekgedrag van bezoekers van onze websites wordt gebruikt om ons informatieaanbod te verbeteren. Mensen zijn zelden op zoek naar op zichzelf staande onderwerpen. Wij willen onze bezoekers de connectie bieden van het totale verhaal. We zetten daarbij in op één punt van ontsluiting in plaats van diverse websites naast elkaar. Techniek en presentatie moeten zijn afgestemd op klantwensen die we kennen door klantonderzoek.

Ook voor educatie zetten we in op het digitale archief, waarbij we een programma ontwikkelen dat aansluit op ICT-klassen en *21st century skills* (media wijsheid). Wat is het belang van een back-up en hoe bewaar je digitale bestanden op een duurzame manier?

We anticiperen op een nieuw archiefbestel door ons te versterken in de regio, onze rol te pakken als archiefexpert, maar ook door de publieke waarde van ons cultureel erfgoed te benadrukken. Historie is niet alleen 'leuk', het is van waarde! En als archief willen wij niet zozeer cultuur bewaren, maar vooral ook cultuur overdragen. Daartoe behoren documenten, films en foto's, maar ook de Drentse taal. Om ons cultureel erfgoed uit te dragen richten we kleinschalige exposities in: in het digitale tijdperk maken wij ook de analoge Drentse parels zichtbaar.

Tot slot gebruiken we technologie om ons succes te meten; met behulp van datamanagement en customer journey mapping brengen we behoeften en wensen van onze klanten in beeld. We gebruiken de *lessons learned* voor voortdurende verbetering.

3.2 HET ONDERNEMENDE ARCHIEF

Het Drents Archief is bedreven in het vinden en benutten van zakelijke, onderzoeks- en filantropische financieringsmogelijkheden. Dat stelt ons in staat om onze collectie toegankelijk te maken en te ontsluiten, onze dienstverlening te optimaliseren en gebruik van onze bronnen te stimuleren.

We bieden alle Drentse overheden een complete dienstverlening op archiefgebied: analoog, digitaal alsmede toezicht door een archivaris; hiermee voldoen zij aan de eisen van de nieuwe Archiefwet. Voor deze dienstverlening werken het Drents Archief, Drentse gemeenten, provincie en overige overheden samen; vanuit de gedachte 'concentratie in plaats van centralisatie' maken we hierover duidelijke afspraken en delen we de verantwoordelijkheden. Met deze vorm van samenwerking versterkt het Drents Archief zijn rol in de regio en bieden we een antwoord op de terugtrekking van het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regelingen met de RHC's.

Het Drents Archief gaat een nauwe connectie aan met de Rijksuniversiteit Groningen en hogescholen Hanze en Stenden ten behoeve van onderzoek, workshops, colleges en leerplaatsen. Samen met deze instellingen weet het Drents Archief nieuwe inkomstenbronnen aan te boren.

Zowel bij het zoeken naar als presenteren van nieuwe projecten werkt het Drents Archief samen met een breed scala aan (Drentse) organisaties, zoals Het Drentse Landschap, Drents Museum, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Maatschappij van Weldadigheid, Gevangenismuseum, Stichting Kunst & Cultuur, Hunebedcentrum, Biblionet Drenthe, Huus van de Taol, Marketing Drenthe, Cultureel Hart Assen, Erfgoedberaad, etc. Ook die verbreding biedt nieuwe mogelijkheden voor het aantrekken van subsidies.

We leggen een connectie met het maatschappelijk belang door gebruik van onze bronnen en expertise door allerlei instellingen en organisaties te stimuleren.

Samenwerkingsprojecten in de voorliggende beleidsperiode

- > Van Gogh in Drenthe (met Drents Museum en Het Drentse Landschap)
- > Molukkers in Drenthe (met Drents Museum en Herinneringscentrum Kamp Westerbork)
- > Heksen en blauwvarven (met Huus van de Taol)
- > Lukis & Dryden (met Hunebedcentrum, Het Drentse Landschap, Drents Museum, De Hondsrug UNESCO Global Geopark)
- > Rampjaar 1672 (met Provincie Drenthe, Het Drentse Landschap, Drents Museum, Museum Coevorden, K&C Drenthe, Peergroup)

3.3 HET INCLUSIEVE ARCHIEF

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief is van en voor iedereen. Zowel voor wat betreft medewerkers als bezoekers zijn we (fysiek) toegankelijk voor jong en oud, voor mensen met en zonder beperking, we bieden begeleiding waar nodig en laten mensen in hun waarde, ongeacht achtergrond, overtuiging of geaardheid. We gaan uit van samenwerking en connectie: verbinding geïnspireerd door het verleden, via de realiteit van het heden naar de toekomst van volgende generaties.

Door onze eigen diversiteit zijn we creatief, innovatief en weten we de juiste netwerken aan te boren. Het Drents Archief versterkt zijn rol in (provinciale) cultuureducatie en vernieuwt zijn archivale leerlijn. Naast ons aanbod voor het basis-, voortgezet en middelbaar beroeps onderwijs – behalve in ons eigen gebouw ook desgewenst op locatie – bieden we een educatief programma voor studenten van universiteit en hoger onderwijs. Volwasseneneducatie wordt uitgebreid in de vorm van lezingen, cursussen en excursies, waarbij we de connectie zoeken met andere instellingen en musea.

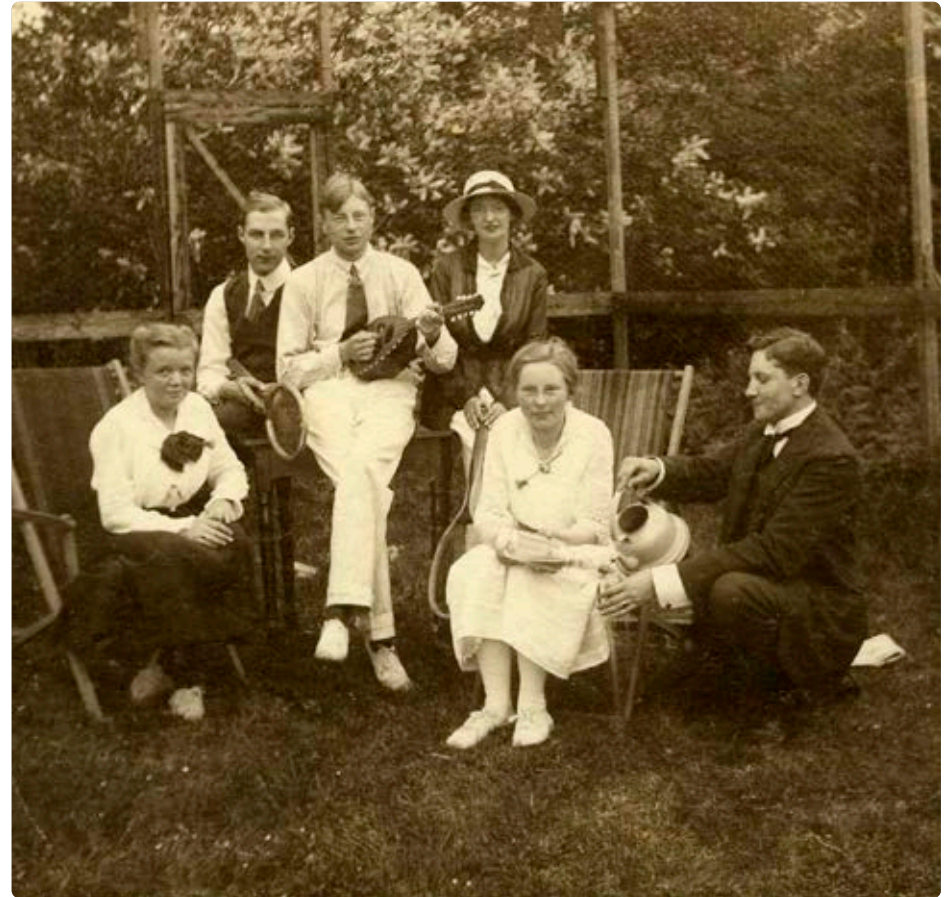
Mensen met een lichamelijke beperking willen we kennis laten maken met het Drents Archief via een aangepast aanbod. Zo bieden we voor doven en slechthorenden rondleidingen met een doventolk. In samenwerking met de dovenscholen in Haren en Emmen ontwikkelen we een speciaal educatief programma voor hun leerlingen.

Vanuit onze maatschappelijke rol werken we samen met zorginstellingen om bijvoorbeeld voor ouderen met dementie oude verhalen en foto's te delen.

Behalve publiek als klant te zien, laten we ons publiek, onze gebruikers ook participeren in onze werkzaamheden om verhalen van vroeger op te halen en vast te leggen, foto's te beschrijven, brieven doorzoekbaar te maken etc. We organiseren jaarlijks terugkerende evenementen op het snijvlak van geschiedenis, cultuur en erfgoed, die bijdragen aan gemeenschapszin.

Wij zijn laagdrempelig en klantgericht, een vertrouwd adres voor bezoekers, maar ook voor partners. Onze medewerkers – vast, tijdelijk of vrijwilliger – zijn talenten met verschillende achtergronden en competenties. We nemen onze verantwoordelijkheid in de bevordering van arbeidsparticipatie door het aanbieden van stages, werkervaringsplaatsen en leerwerktrajecten. Wij maken de connectie met een brede doorsnede van de maatschappij.

Het nieuwe credo van het Drents Archief sluit aan op de uitgangspunten van het inclusieve archief: *Veur mekaar!*

4 FOCUS

Onze doelstellingen en ambities zijn breed. Voor een realistische aanpak moeten we focus aanbrengen.

Het Drents Archief benoemt de volgende onderwerpen als speerpunten voor de beleidsperiode 2021–2024:

Archief-expert voor lagere overheden in Drenthe

Profilering van het Drents Archief als archief-expert voor lagere overheden in Drenthe, zowel op analoge als digitale gebied, en cultuurhistorisch

- > Advies
- > Ontzorgen
- > Gemeentearchivaris (wettelijke taak)

Educatie

- > We zetten breder in op educatie, met name voor het Hoger Onderwijs.
 - We actualiseren onze archivale leerlijn en breiden deze uit naar hoger (wetenschappelijk) onderwijs;
 - We organiseren in samenwerking met de RUG onderzoeksopdrachten, workshops archiefonderzoek, paleografie, etc.;
 - We zoeken samenwerking met de Docentenopleiding geschiedenis (HO);
 - We bieden educatie/inspiratie voor PABO's o.b.v. ervaringen met ons educatieve aanbod voor basisscholen.
- > We breiden de deskundigheidsbevordering uit voor scholen in de omgeving; we binden docenten en cultuurcoördinatoren aan ons door ze vooraf bij ons lesaanbod te betrekken.
- > We zoeken samenwerking met het lectoraat meertaligheid om onze expertise op het gebied van de Drentse taal vorm te geven.

Maatschappelijke relevantie

- > We streven meer (fysieke en online) bezoekers na, vooral vanuit maatschappelijk nut en culturele waarde, en primair vanuit de connectie met onze collectie.
- > We faciliteren activiteiten voor ouderen en ouderen met dementie (i.s.m. tehuizen/verzorgers).
- > We zetten ons vrijwilligersbeleid voort, werven actief nieuwe vrijwilligers, maar brengen ook ons aanbod van en ervaring met werkervaringsplaatsen, stages, leerwerktrajecten onder de aandacht.
- > Wij leveren structureel een bijdrage aan de integratie en participatie van mensen met een beperking in het arbeidsproces.
- > Het Drents Archief fungeert als Drents kenniscentrum: we faciliteren Drentse partners met onze bronnen en kennis over Drents erfgoed.

5 VOORWAARDEN

Het Drents Archief is een kleine organisatie van professionals en vrijwilligers. Om de beschreven doelstellingen te halen en ambities waar te maken, stellen we voorwaarden op gebied van personeel & organisatie, huisvesting en financiële middelen. Daarnaast is blijvende deelname aan het landelijk netwerk van RHC's en het Netwerk Digitaal Erfgoed van groot belang voor onze toekomstige positie.

5.1 PERSONEEL EN ORGANISATIE

Ons personeelsbeleid wordt afgestemd op de doelen en speerpunten die we hebben benoemd. Veranderende externe factoren vergen andere vaardigheden en competenties. We bieden de medewerkers scholing om zich hierin te ontwikkelen.

Na eerste ervaringen te hebben opgedaan met het werken in zelfsturende teams, gaan we dit nog nadrukkelijker doorvoeren naar resultaatgericht werken, op basis van de Plan Do Check Act-cyclus (PDCA). Zelfsturende teams vragen om eigenaarschap waarin de medewerkers verantwoording afleggen, maar ook leren van hun ervaringen. Medewerkers werken met elkaar en krijgen zo het werk voor elkaar: *veur mekaar!*

Om sturing te kunnen geven aan een resultaatgerichte organisatie met zelfsturende teams is een leidende coalitie nodig: mensen met formele en informele invloed, die goed geworteld zijn in de organisatie, kennis van zaken hebben en over voldoende kritisch distantievermogen beschikken. In wisselende samenstelling versterken zij het managementteam.

Substantieel onderdeel van onze organisatie wordt gevormd door het team van vrijwilligers. Ongeveer vijftig enthousiaste mensen ondersteunen onze medewerkers en processen op velerlei wijzen. Om hen blijvend inzetbaar te houden wordt het vrijwilligersbeleid geactualiseerd en scholing aangeboden. Om anderzijds te zorgen voor nieuwe aanwas van vrijwilligers wordt meer project gerelateerd geworven.

5.2 HUISVESTING

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief is gevestigd in een rijks pand waarvan het onderhoud vanaf 2019 in eigen beheer wordt uitgevoerd voor (voorlopig) een periode van 3 jaar. Nog onduidelijk is wat er daarna met pand en onderhoud gaat gebeuren, maar de verwachting is dat de huidige situatie wordt gecontinueerd.

Het gebouw biedt ruimte voor zowel onze archieftaken (behoud & beheer, inventarisatie en beschrijving van (digitale) documenten, advisering en dienstverlening) als onze erfgoedtaken (educatie, publieksactiviteiten, groepsbezoeken, etc.). Soms lopen we daarbij tegen grenzen aan: de ruimte en faciliteiten voor behoudswerkzaamheden zijn klein, er is geen (direct) geschikte ruimte beschikbaar voor een scanstraat, voor educatie moeten we ons ook richten op programma's buiten het pand om alle groepen te kunnen bedienen. De capaciteit van onze archiefdepots is lange tijd ontoereikend geweest. Door herinrichting en ontzaming, en door de aanschaf van verrijdbare stellingen in het kaartendepot vergroten we de opslagcapaciteit met 600m³. Daarnaast biedt het depot in Emmen voorlopig extra ruimte voor onze (aanwas aan) rijkscollecties. Voor de nog te verwachten aanwas van analoge archieven in de komende tien jaar onderzoeken we met de provincie of we een gezamenlijk depot in Assen kunnen realiseren.

5.3 FINANCIËLE MIDDELEN

Ons budget wordt gevormd door structurele bijdragen van onze partners in de Gemeenschappelijke Regeling (GR): gemeente Assen en het Rijk. Het Rijk heeft aangegeven dat de structurele rijksbijdrage voor behoud en beheer van de rijkscollectie in Drenthe ongewijzigd blijft wanneer het Rijk de GR verlaat. Voor onze provinciale archieftaken krijgen we een vierjaarlijkse bijdrage van de Provincie middels een dienstverleningsovereenkomst, alsmede een subsidie voor cultuurdoelen. Voor onze rol als archief-expert worden zakelijke dienstverleningsovereenkomsten opgesteld met lagere overheden in Drenthe. Voor onze publiekprojecten blijven we een beroep doen op diverse regionale en landelijke subsidieverstrekkingen.

In de voorliggende beleidsperiode krijgen we voor het eerst te maken met meerdere omvangrijke dienstverleningsovereenkomsten met gemeenten, hetzij voor analoge archiefbeheer, hetzij voor aansluiting op het e-depot, hetzij voor beide. Tegenover de inkomsten voor deze diensten staan structurele personele en materiële kosten. Alvorens gemeenten te kunnen aansluiten op het e-depot moet worden geïnvesteerd in de aanschaf en inrichting van een dergelijk digitaal archiefsysteem. In deze beleidsperiode speelt tevens de herinrichting van het kaartendepot. Dit vraagt eveneens om een forse investering, waarvoor een bestemmingsreserve wordt ingesteld.

Uitgangspunt van ons financiële kader is dat in onze kosten kan worden voorzien door de structurele bijdragen van partners, inkomsten uit dienstverleningsovereenkomsten, subsidies en bestemmingsreserves. Het streven daarbij is dit zo budgetneutraal mogelijk uit te voeren.

5.4 LANDELIJK NETWERK

Met de vorming van de RHC's aan het begin van de 21e eeuw kon een grotere publieksgerichtheid van de archieven nagestreefd worden doordat de archieven van verschillende overheidslagen voor het eerst in hun regionale context en in samenhang werden ontsloten. Duidelijk werd dat de lokale, regionale en rijksarchieven in de verschillende provincies onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Zo is het rijksarchief van de Maatschappij van Weldadigheid van groot belang voor het verhaal van Drenthe. Om de regionale rol te blijven vervullen én te versterken wil het Drents Archief onderdeel blijven uitmaken van het netwerk van RHC's en Nationaal Archief en het meer recent gevormde Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE), dat erfgoedinstellingen van rijks- tot en met lokaal niveau vanuit de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed met elkaar verbindt. De door het NDE nagestreefde regionale knooppuntfunctie krijgt daarmee vorm en inhoud, wat het belang van de gezamenlijke aanwezigheid van de archieven van Rijk, regio en gemeente in de regio's onderstreept, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Dit geeft het belang aan van een sterke regionale positie van het Drents Archief, ook ná uittreding van het Rijk uit de GR. Via het landelijk netwerk kan het verhaal van Drenthe verbonden worden aan het verhaal van Nederland. Daarnaast biedt het landelijk netwerk de benodigde expertise om de huidige en toekomstige opgaven rond duurzame toegankelijkheid van (overheids)informatie succesvol uit te voeren.

